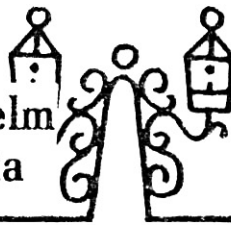


August Wilhelm Panu Ervastian hauta



VIIME KESÄNÄ kirjoitin oululaisesta kirjailija-toimittaja-opettaja-maisteri **August Wilhelm Ervastista**, joka pitkästä aikaa oli noussut päivän nimeksi sen johdosta, että **Tuomas Anhava** oli radiossa lukenut meille hänen sadan vuoden taikaista matkakirjaansa Muistelmia matkalta Venäjän Karjalassa kesällä 1879. Oulu-seuran hautausmaakerroksella oli kysytty, missä oli A.W. Ervastian hauta, kun se ei "enää" ollut Oulun hautausmaalla. Vastauskin kysymykseen ehdittiin saada: hauta oli Helsingin Hietaniemen vanhalla puolella (Oulu-lehti 26.7. ja 2.8.82).

* * *

PÄÄSIÄISSUNNUNTAINA

sain tilaisuuden pitkästä aikaa lähteä kävelylle Hietaniemen hautausmaalle. Siellä lepää moni läheinen omainen ja ystävä, mutta sen lisäksi siellä puhuttelee matkamiestä laskematon määrä ristejä ja kiviä, jotka kertovat Suomen lähihistoriasta. Otettuani Helsingin keskustakeriä selville, missä Oulun rekisterin antamat numerot olivat löydettävissä, kävelin sisään Mechelininkadun vanhasta pääportista, ja siitä vasemmalle. Jonkin aikaa etsittyäni huomasin seisovani **August Wilhelm Ervastian** hautakiven edessä: kookas mustasta graniitista hakattu kivi. Auringonsäde osui juuri A.W:n syntymävuoden kohdalle. Kamerani väriä ei valitettavasti tallettanut hyvää kuvaa.

* * *

KUKKASENI kiven juurelle

oli ehkä ensimmäinen sitten vuoden 1914, jolloin samaan hautaan oli kätetty kirjailijamme sisar **Maria Augusta Ervast**, syntynyt 1842. Ensimmäisenä siihen on haudattu **LESKI TOHTORINNA/ AUGUSTA WILHELMINA ERVAST/ SYNTYISIN BASILIER/ 18 15/9 15 19 4/1 00**. — Äidin nimen alla on samanlaisin kullatuin antikvakirjaimin: **POIKANSA/ FILOSOFIAN MAISTERI/ AUGUST WILHELM ERVASTI/ 18 4/12 45 19 8/8 00/ TYTTÄRENSÄ** jne.

* * *

CHRISTUS ON MINULLE ELÄMÄ, KUOLEMA ON MINULLE VOITTO. Nämä **UT:n** sanat on kullattu kiven alareunaan. Ne sanat, joita oululainen etsijä muisteli, puuttuvat kivistä, niin myös lause, jonka Ervasti itse oli siihen toivonut: "Jää terveeksi Karjala."

* * *

ÄITI JA POIKA lähtivät siis peräjälkeen... Ervasti oli vanhapoika, joten sisaren jälkeen ei Helsingissä ehkä enää ollut ketään omaisia. Ervastian mainiot kirjat jäivät elämään, olkoon, että niitä on liian harvoin

muisteltu. Julkaisematta sensijaan jäi hänen kymmenvuotisen työnsä tulos, romaani **Ahma. Santeri Ivalon** Juho Vesaisen rinnakkaisteos, mutta jo ennen sitä aloitettu. Viittaaan vain **Sakari Vuoriston** mielenkiintoiseen artikkeliin, jonka ilokseni huomasin Kainuun Sanomissa 20.4.1983.

* * *

LÖNNROTIN jäljissä kulkiivat sekä A.W. Ervasti että hänen isänsä **Petter Ervast**. Merkillinen, enteellinen sattuma. Petter Petterinpoika Ervast, v. 1814 Kalajoella syntynyt maisteri ja lääketiet. ja kirurgian tohtori, seurasi 1853 virassa Kajaanin piirilääkäriin virasta Helsingin yliopiston suomenkielen ja kirjallisuuden professoriksi siirtynyttä **Elias Lönnrotia**. Ervast hoiti virkaa v:een 1857. Oletan, että isä Ervast on haudattu Kajaaniin. Suuren Eliaksen jäljille lähti myös poika Ervasti. **Hannes Sihvon** mukaan hänen em. Karjalan-matkan kuvauksensa 1879 oli tärkein Karjalan vaellus sitten Lönnrotin matkojen.

* * *

ISÄNISÄ ERVAST, Petteri

hänkin, oli Kalajoen tervavastaston hoitaja ja hänen isänsä **Gabriel** raahelainen porvari. Tämän pitemmälle ei **Eero Kojosen** Sursillin sukukaan auta. Isä **Petterin** äidin suku sensijaan selviää kahtakin tietä Sursilleihin saakka. Kirjailijamme isänäiti oli **Brita Frosterus**, Haukiputaalla syntyneen Kalajoen kirkkoherran, teologian tohtori **Johan Frosteruksen** tytär. Frosteruksen vaimo oli **Maria Westzyntius**, suomalainen suku sekin, omituisesta nimestään huolimatta. Marian isä **Magnus** oli Ylivieskan kappalainen, äiti — siis kirjailijan isänäidin äidinäiti — oli Ylivieskassa kuolleen Kalajoen — Haapajärven kappalaisen, ruoailija **Josef Gabrielinpoika Calamniuksen** tytär **Susanna**.

* * *

BASILIER on suomalainen suku myös se, suomalaistunut ainakin. Juuria en nyt juuri muista. (Nimensä lisätyllä i-kirjaimella suomentaneen A.W. Ervastian äiti **August** (Augustina) **Wilhelmina** oli Raahessa syntyneen Korsholman kruununvoin, kollegiasessori **Fredrik Basilierin** tytär, Fredrik puolestaan Saloisten henkilöittäjän **Lars B:n** poika. Äidinäitinsä puolelta A.W. Ervasti oli **Sotkamon** — Kajaanin **Schroderuksia**. Äidinäiti Britan isä oli Kajaanin lääninviskaali **Alexander Schroderus Basiliereista** tunnetuimpia oli laulajatar **Ida Basilier**.) Se Basilier, joka oli Ervastian matkukumpalina Karjalassa, oli siis lähisukulainen.